

Фредерик Бегбеде - „Windows on the World“

8,30 ч.

Знаете края: всички измират. Разбира се, смъртта се случва на мнозина рано или късно. Необи чайното в тази история е, че всички умират едно временно и на едно и също място. Дали смъртта свързва хората? Наглед не: та те дори не разговарят помежду си. Мръщят се като всички подранили със ставането и предъвкват закуските си в луксозните кафенета. От време на време някои снимат гледката, а тя е най-красивата в света. Зад кубичните здания морето изглежда кръгловато. Опашките на корабите чертаят геометрични фигури. Дори чайки не долитат на тази височина. Повечето от клиентите на *Windows on the World* не се познават помежду си. Ако погледите им се срещнат по невнимание, те се окашлят и тутакси потъват отново във вестниците. Началото на септември е, ранна утрин, всички са в лошо настроение: край с отпуските, трябва някак да устискат до Деня на благодарността. Небето е синьо, но никой не му се радва. След миг дебела пуерториканка ще се разкреши наред *Windows on the World*. Челюстта на костюмиран служител ще увисне. „Oh, my God!“ Двама сащисани колеги ще онемаят. Един рижав ще процеди: „Holy shit!“. Сервитьорката ще продължи да налива чай, докато чашата прелее. Някои секунди траят по-дълго от останалите. Сякаш натискаме копчето „pause“ на дивидито. След миг времето ще стане еластично. Всички тези хора най-сетне ще се запознаят. Миг по-късно всички те ще се превърнат в конници на Апокалипсиса, впрегнати в свършека на света.

8,31 ч.

Нея сутрин се бяхме качили на върха на света, а аз бях центърът на вселената. Часът е осем и трийсет сутринта. Знам, че е малко рано да катериш небостъргачи с децата. Но синовете ми настояваха да закусват тук, а аз не умея да им отказвам. Упреквам се, задето напуснах майка им. Предимството на ранното ставане е, че си спестяваш опашките. След атентатите през 1993 г. има три пъти повече проверки на самоличността на влизане, необходими са специални значки за работещите, а охраната преравя багажа не на шега. Джери даже задейства металдетектора с токата на колана си с образа на Хари Потър. В супермодерния атриум клокочат дискретни фонтани. Закуската е с резервация: още с пристигането съобщих името си на рецепцията на *Windows on the World*. „Good morning, my name is Carthew Yorston.“ Веднага потъваш в атмосферата: червен килим, шнур от усукани кадифени нишки, частен асансьор. Ще речеш, че си в гара (таванът е на трийсет метра), а рецепцията на ресторанта напомня входа на първа класа. Добре че дойдохме преди навалицата. Опашките пред телескопите са по-малки (мушват 25 цента и можете да съзерцавате пристигането на секретарките в близките сгради, с мобилни телефони в ръка, в светлосиви костюми с панталон, накъдрени на студено, по маратонки, понесли обувките си в чантички „Прада“-менте). За пръв път се изкачвам на покрива на Световния търговски център. Двамата ми синове си паднаха по бързите асансьори, които изкачват първите 78 етажа за 43 секунди. Скоростта е такава, че сърцето ти подскача в гръдния кош. Толкова им хареса, че не искаха да си тръгнат от Скай Лоби. След четири прехода нагоре-надолу не се съдържам:

– Хайде стига ви толкова! Асансьорите са за хората, които работят, това да не ви е атракцион!

Стюардеса от ресторанта, разпознаваема по значката на яката си, ни съпроводи до другия, обикновен асансьор, с който се стига до 107-ия етаж. Програмата ни за деня е

натоварена: закуска в „Уиндоус он дъ уърлд“, после разходка в Батри Парк, за да се качим на ферибота до Стейтън Айлънд (без пари!) и да разгледаме Статуята на свободата, след това посещение на „Пиер 17“, покупки по Саут Стрийт Сийпорт, някоя и друга снимка пред Бруклинския мост, разходка по Рибния пазар колкото за приятния мирис и най-накрая по един хамбургер алангле в „Бридж кафе“. Момчетата обожават големите сочни, кълцани пържоли, залети с кетчуп. Както и големите чаши кока-кола със стърган лед, стига да не е диетична. Децата мислят само за кльопачка, родителите само за чукане. Лично аз не мога да се оплача: скоро след развода срещнах Кендис, която работи за „Елит“ в Ню Йорк. Да я видите само... До нея Кайли Миноуг изглежда като стара чанта. Всяка вечер ме яхва и стене в „Алгонкин“ (на нея пък ѝ харесва „Роялтън“ на Филип Старк, която се намира на същата улица) (само че тя не познава Дороти Паркър) (да не забравя да ѝ дам да прочете „Заедно“, за да я отвратят от съвместния живот).

След два часа ще съм мъртъв, а може би вече съм.

8,32 ч.

В онази сутрин се знае малко за „Уиндоус он дъ уърлд“. „Ню Йорк Таймс“ съобщава, че в 8,46 ч., в момента на връзването на полет 11 на Америкън Еърлайнс между 94-тия и 98-ия етаж, в ресторанта на покрива са се намирали 171 човека, сред тях и 72 служители. Знае се също, че една фирма („Риск Уотър Груп“) е организираща работна закуска в частен салон на 106-ия етаж, но както всяка сутрин, на 107-ия са закусвали разни други клиенти. Известно е също, че северната кула (по-високата от двете, с антената на покрива, която я оприличаваше на спринцовка за подкожни инжекции) първа бе поразена, но се срути последна, точно в 10,28 ч. Между двете събития има интервал от точно час и четирийсет и три минути. Следователно адът е с продължителност час и четирийсет и три минути. Книгата също.

Пиша тези редове в „Небето на Париж“. Така се казва ресторантът на 56-ия етаж на кулата Монпарнас. Ул. „Мен“ 33, 75015 Париж. Тел: 01 40 64 77 64, факс 01 43 22 58 43, метростанция Монпарнас-Биенвеню. Сервират закуската след 8,30 ч. Вече седмици наред тук си пия кафето. Оттук можеш да гледаш Айфеловата кула като равен. Гледката е разкошна, защото това е единственото място в Париж, откъдето не се вижда кулата Монпарнас. Около мен бизнесмени крещат по мобилните си телефони, за да ошастливят околните с тъпите си разговори.

– Виж какво, да речем, че ще ти го подпиша черно на бяло, както го решихме на последното заседание.

– А, не, не, повтарям ви, че това, което уточнихме с Жан-Филип, не подлежи на договаряне.

– Пазарът бъка от тарикати!

– Ами да, вижте какво, човек трябва да е готов на жертви.

– Нали знаете приказката: Рокфелер направил състояние, като продавал прекалено късно и купувал прекалено рано.

– Окей, става така, секретарката ми ще ти го пусне по мейла и ще се чуем за потвърждение.

– Нито на първа, нито на втора: котировката спада, но маржът е пак толкова ограничен. – Чуй ме сега, докато не се намесят институционалните инвеститори, пазарът си остава в ръцете на хеджърите.

– Бях на дълги позиции със САС, но пазарът е скапан и аз го отнесох.

Много често злоупотребяват с наречието „абсолютно“. Докато си записвам думите на пишмангосподарите на света, сервитьорката ми донася кроасани, кафе-крем, малки разфасовки конфитюр „Бон Маман“ и две рожки яйца. Вече не си спомням как бяха облечени сервитьорките в „Уиндоус он дъ уърлд“: за първи и последен път влязох там по тъмно. Изглежда, вземаха на работа чернокожи, студентки, безработни актриси и добри момичета от Ню Джърси с тесни престилки, напращели от големите им, охранени с царевица, цици. Внимание, „Уиндоус он дъ уърлд“ не беше никакъв си „Макдоналдс“, а шикозен ресторант със съответната сметка накрая (35 долара един бърнч, заедно с обслужването). Тел. 212 938 11 11 или 212 524 7 000. Сакото е задължително, резервацията за предпочитане, и то за след време. Опитах да се свържа, но сега на номера отговаря бюро за резервации на разни спектакли. Мисля си, че келнерките трябва да са били по-скоро красиви, подобаващо облечени: в бежов костюм с инициали „WW“? Или като някогашните камериерки с черните рокли, под които ти се прииска да бръкнеш? Или със сако-панталон? Може би със смокинг „Гучи“ по модел на Том Форд? Вече е невъзможно да се провери на място. Написването на този хипер реалистичен роман е затруднено от самата реалност. След 11 септември 2001 г. действителността не само надхвърля фикцията, но дори я разрушава. Не може да се пише за това, но не е възможно да се пише за друго. Вече нищо не ни трогва.

Всеки преминаващ отвън самолет привлича погледа ми. За да опиша какво се е случило отвъд Атлантика, трябва някой самолет да се вреже в черната кула под краката ми. Ще почувствам олюляването на сградата. Усещането сигурно е странно. Нещо непоклатимо като небостъргач, което се олюлява като пиян кораб. Всичката тази стъклария и железария мигом превърната в стиска слама. Камъкът омеква. Това е един от уроците на Световния търговски център: неподвижното се движи. Онова, което ни се струва здраво, всъщност е недотам здраво. Твърдото се втечнява. Кулите са подвижни и небостъргачите стържат предимно земята. Как е възможно нещо тъй огромно да бъде разрушено толкова бързо? Това е и темата на книгата: разрушаването на един замък от кредитни карти. Ако някой боинг се вреже под краката ми, ще разбере най-сетне онова, което ме измъчва от една година: ще усетя тъмния пушек, който се просмуква отдолу, горещината, която стапя стените, трясъка на стъклата, задушаването, паниката, самоубийствата, юруша по горящите стълбища, сълзите и виковете, отчаяните телефонни разговори. Кое не означава, че не въздъхвам облекчено, когато самолетите се отдалечават в белите небеса. Ала всичко това е било. Събитието се е случило, а не може да бъде преизказано.

„Прозорци към света“. Отначало името ми се стори възпретенциозно. Малко мегаломанско, особено за ресторант на някакъв небостъргач, който приютява брокерски къщи, банки и финансови пазари. Названието може да бъде разглеждано като поредно доказателство за американската безочливост: „Нашето заведение е на върха на мозъчния център на световния капитализъм и хич не ни пука за вас“. Всъщност става въпрос за обикновена игра на думи със Световния търговски център. „Прозорци към света“. С обичайната си француска вкиснатост съзрях самодоволство там, където просто ставаше дума за иронично трезвомислие. Как аз бих назовал

ресторант на последния етаж на Световния търговски център? *Roof of the World* (Покрив на света)? *Top of the World* (Връх на света)? Щеше да се получи още по-зле. Пълна отврат. А защо не *King of the World* като Леонардо ди Каприо в „Титаник“, както сме я подкарвали? („Световният търговски център е нашият Титаник“, заяви кметът на Ню Йорк Рудолф Джулиани в деня след атентатите.) Постфактум, разбира се, кръвта ми на бивш криейтър в рекламна агенция се смръзва: съществува едно великолепно име за това място, една възвишена, проста и поетична марка. END OF THE WORLD. На английски end означава не само свършек, но и крайна точка. Тъй като ресторантът се намираще под покрива, End of the World щеше да означава „на върха на кулата“. Но американците не харесват подобен хумор, прекалено суеверни са. Затова в сградите им никога няма тринайсети етаж. В края на краищата *Windows on the World* е добро име. И продаваемо освен това, иначе Бил Гейтс щеше ли да назове знаменития си софтуер Windows? „Прозорци към света“ „му тича“, както казват младите. Разбира се, това не е най-високата гледна точка в света. Световният търговски център беше висок 420 метра, докато кулите Петронас в Куала Лумпур са 452-метрови, а Сиърс Тауър в Чикаго 442 метра. В Шанхай китайците строят най-високия небостъргач в света: Shanghai World Financial Center (460 м). Надявам се названието да не им е на карък. Харесвам китайците: единственият народ, способен да бъде едновременно много капиталистически и много комунистически.

8,33 ч.

Видени отгук, такситата наподобяват жълти мравки в правоъгълен лабиринт. Под ръководството на семейство Рокфелер и пристанищните власти в Ню Йорк кулите близнаци са създадени от архитекта Минору Ямасаки съвместно с фирмата „Емри Рот & синове“. Два небостъргача по 110 етажа, метал, запълнен с бетон. Всеки от тях с разгърнатата площ от 406 000 кв. м. По 21 800 прозореца и 104 асансьора във всяка от кулите. 2700 кв. м офисна площ на всеки етаж. Знаем всички тези цифри, защото такъв ми е занаятът. Кофраж с обратен ъгъл в четирите основи, с дължина на страната от 16,5 м в основата и 5,2 м на върха. Всяка от страните е с дължина 192 метра в основата, двойните стени са с дебелина от 91 до 19,7 сантиметра, а общата маса – 290 000 тона (от които 12 127 тона бетон). В построяването са инвестирани 400 милиона долара. Сградите получават Приза за технологическо новаторство на Националния музей по строителството. Бих искал да съм архитект, а съм просто агент по недвижими имоти. Поддръжката гълта годишно по 250 000 кофи боя. Климатичната система тежи 49 000 тона. Годишно над два милиона туристи посещават Световния търговски център. Построяването на комплекса започва през 1966 г. и продължава повече от десетилетие. Злите езици скоро наричат кулите „кубчетата на лего“ или „Дейвид и Нелсън“. Аз пък ги обичам. Харесва ми как отразяват облаците. Само че днес е безоблачно. Децата се тъпчат с палачинки с кленов сироп. Карат се за маслото. Бих искал да имам дъщеря, за да разбере какво ли е да имаш кротко дете, което не се съревновава непрекъснато с останалия свят. От климатика вее студ. Така и не успявам да свикна. В столицата на света, в „Уиндоус он дъ уърлд“ шик-клиентелата може да съзерцава върховете на Запада, но с премръзнали ташаци. Климатикът произвежда непрекъснат фонов шум, нещо като звуков килим, който бръмчи като самолетен двигател с намален режим. Липсата на тишина ме уморява. При нас, в Тексас, обичаме да пукаме от горещина. Свикнали сме. Моето семейство произхожда от втория президент на Съединените щати Джон Адамс. В семейство Йорстън имаме един праядо на име Уилям Харбън, който е правнук на автора на Декларацията за независимост. Затова съм член на асоциацията „Синове на Американската революция“ (с инициали SAR, като Son Altesse Royale –

Нейно Кралско Височество). Внимание: в Америка също си имаме аристократи. И аз съм от тях. Семейството ми е разорено, ама аз съм от тях. Много американци се хвалят с родството си с някой от подписалите Декларацията за независимост. Няма особен смисъл, но все пак е приятно. Не, господин Фокнър, Южните щати не са пълни само с малоумни алкохолици. Когато съм в Ню Йорк, нарочно говоря с тексаски акцент. „Йеп“ вместо „йеа“. Снобея не по-малко от най-префинените европейски издънки. Тук наричаме „Юротраш“ (Eurotrash) всички тия свалячи от „О Бар“ и разните му там контета-декаденти, които властват в листите на Марк дьо Гонто-Бирон и по кориците на „Пейпър Мегъзин“. Хич не ни дреме от тях, ама си имаме и нашенски... Американски трашове? Аз съм Червен врат (Red Neck), член на клуб „Американски боклук“. Но ако фамилията ми е по-малко известна от Гети, Гугенхайм или Карнеги, то е защото прадедите ми са пилеели състоянието си, вместо да си построят някой музей.